

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravnništvo "Gorice". Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Naša prva Velikanoč.

Prerajeno goriško slovenstvo slavi letos svojo prvo Velikanoč.

Za nas, ki smo si nadeli nalogo, da otmemo narod propasti, ki mu je žugala vsled nespretnosti, a istotako brezvestne zasebne politike posameznikov na Goriškem, za nas je ta letošnja Velikanoč velikega idejnega pomena: kajti v tem prazniku vidimo ob enem idejo vstajenja našega naroda iz mraku in mrtvila, v katerem se je že nahajal in v katero mrtvilo bi se bil pogrezal čedalje globlje, tako daleč, da ne bi bilo naposled več rešitve zanj.

Za uprav elementaren pojav moramo toraj smatrati preobrat, ki se je izvršil na Goriškem, preobrat, ki je bil naravna posledica razmer, ki so postajale že usodepolne za obstanek našega naroda na Goriškem.

Mnogi naši vnani rodoljubi, ne poznajoč naših razmer, in zlasti ne poznajoč prav skritega črva, ki je glodal na meročajnem osrčju našega vodstva, so obsojali in še obsojajo naš goriški „spor“, meneč, da je le politika mračnjaštva nasproti zavodni in napredni stranki, ki je uprizorila ločitev, ki je prouzročila ves „boj“.

Kdor pa se je naposled prepričal o pravih razlogih ločitve, moral je pritegniti naši stvari, ki je stvar prave slovenske javnosti na Goriškem.

Le obžalujemo, da se naša javnost cepi v dva tabora, ko nas je še za jeden tabor premalo nasproti tako zvitemu in tako — čekljanemu nasprotniku. Do tega razcepjenja bi ne bilo smelo priti in bi tudi ne bilo prišlo, da so vsi člani narodnega vodstva hoteli stati složno v boju za pravo našega naroda na Goriškem.

Toda žal, temu ni bilo tako, zavladala je v pojedincih vodstva tolika sebičnost in častihlepnost, da je bila nemogoča z njimi složnost, ako ni hotelo vse ostalo vodstvo položiti svojega tilnika pod stopalo — dveh ljudi. Terorizmu in samooblastnosti dveh oseb bi se bilo moralo kloniti vse drugo, ali — nesloga je gotova!

Mi ne bi rekli ničesar, da bodi voditelj naroda mož, ki čuti v sebi vse sposobnosti za vodstvo v onem smislu, kakor je to potrebno slovenskemu narodu, in radi bi mu prepustili vso čast in slavo „slo-

venskega vojskovodje“ na Goriškem; toda ta mož po svojem bistvu baš ni bil nikakr prav vojskovodja, marveč razdiralec vsega, kar mu je bilo na poti.

Mož, ki se je zaporedoma javno izrekel, da si mora oni, ki boče narod voditi, najprej utrditi svoje materialno stališče, a potem še le misliti in delati za druge, — mož, ki je opetovano javno izrekel, da mora nesebičnež propasti, tak mož ne more in ne sme biti voditelj naroda slovenskega!

In „naš mož“ je mož, ki je tako govoril: „naš mož“ si je naredil „okrogli načrt“ za svoj materialni blagor, za svojo čast in oblast; „naš mož“ si je prizadeval, da uglađi pot svojim sebičnim namenom, a da odrine s pota vse, kar bi bilo na poti tem namenom; in ako dostavimo, da je „naš mož“ še garçon, dasi že v 43. letu svoje starosti, — da nima še nikake gmotne samostojnosti, tedaj postane jasno vsej slovenski javnosti, česa bi se bilo vsega treba, da bi bil mogel doseči vso oblast pravega — diktatorja.

In česa je smel pričakovati naš narod na Goriškem od diktatorstva tega moža?

Zdi se nam, da nič dobrega, kajti človek, ki v prvi vrsti misli na se, tak človek misli na se tudi v drugi in tretji vrsti, misli na se sploh v enomer in gorje drugim poleg človeka, ki misli le na se! Ako je vihtel ta mož, ali vsaj hotel vihteti bič nad drugimi voditelji naroda na Goriškem, kako bi ga bil vihtel še le nad ubogim narodom! Ta narod bi bil postal tega moža-prestigijaterja*) nesamovoljni medij, kužek, ki se mora vleči k nogam svojega gospoda, kedarkoli mu ta velevala „kuš!“ —

Naš narod na Goriškem naj se danes vpraša sam, ali nam nima vedeti hvale, da smo ga dosti rana oteli tega diktatorstva in izročili njega usodo možem, ki ne mislijo v prvi vrsti na se, marveč, ki čutijo in mislijo za narod, neizkoriščajoč istega žuljev v svojo korist, kakor so nameravali in še prav pridno vršili sebični diktatorji! Naš narod na Goriškem bi bil sicer moral izkusiti v polnem obsegu posledice dik-

*) Prestigijator je človek, ki slepi z bliščem vnajstjostjo, z obljubami, katerih nikdar ne izpolni in si na ta način hoče dati podobo, prestige dobrotnika na zunaj, dočim je v sredi vohel in prazen. — Op. uredn.

hraber junak; kajti bojevali se bodo vsak posebe. Tako spoznaš tudi ob jednem, ali ne moreš mesta razdejati po sklepu bogov, ali zaradi malodušnosti svojih ljudi!“

Odgovoril mu je Agamemnon: „Da, uže zopet si zmagal v zboru, stavec. O oče Zen, Apolon in Hera, da bi imel deset takih svetnikov izmed Ahajcev, to bi se kmalu v prah zvrnilo Prijamovo mesto. A Zen mi je poslal žal in bol, ker me je apletel v nezakoristen preprič. Jaz in Ahilej sva se sprla zaradi deve, in jaz sem začel razpor. Če se kedaj zopet zjediniš, to se približa prav kmalu Trojancem poguba. A sedaj idite k obedu, da začnemo potem vroč boj. Dobro si nabrusite meče, pripravite si ščite, dajte krme brzim konjem, oglejte si dobro vozove, skratka pripravite za se boj, da se bodemo ves dan merili v strašnem boju. Kajti niti za trenotek ne bodemo odjenjali, dokler ne napoči noč in nas loči bojujoče. Pač marsikomu bodo potne obramnice na ščitu in potil se mu bode konj, vlačec voz, in utruje se mu roka, držeč kopje. A kogar najdem strani od boja očajajočega se pri ladjah, mi gotovo ne ubeži pogubi; požro ga psi in krugulji.“

Tako je govoril, in zaukali so Ahajci, kakor kedar se morski valovi razbijajo ob pobrežnih skalah. Nato so se vzdignili, raz-

tatorstva teh dveh oseb in prepričani smo, da bi bila potem le ena stranka na Goriškem, dočim sti zdaj dve, ker eden del našega naroda še vedno ne more spregledati, slepljen po časnikarskem bliskanju onih, ki še niso izgubili vse nade, da še zasedejo diktatorski prestol. Toda kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo z narodom, ako bi ga ne bili opozorili dosti zgodaj na nevarnost? Ako bi ga ne bila zadela, po našem prepričanju neizogibna usoda, da bi bil prišel neposredno iz dežja pod kap t. j. izpod trinoštva slovenskih izmozgovalcev pod trinoštvo tujcev, bil bi moral ta narod pretrpeti vsaj celi križev pot mučeništva, naperjenega mu po brezobzirnem vodstvu dveh sebičnih diktatorjev. Ne samo, da bi bili ti ljudje s svojimi nauki, izvirajočimi iz popolne verske indiferentnosti, zatrli v narodu vsak sveži verski čut, ki ga danes še vsposoblja za resne borbe za svoj obstanek, — ti ljudje bi bili polagoma spravili narod tudi v gospodarskem oziru na pot demoralizacije, kažoč mu „sredstva materijelnega napredka“, ki le polnijo žepe židovskemu kapitalizmu in raznim domačim pijavkam. Kaj pa še le v političnem oziru! Ali nimamo bridkih izkušenj, kam je često zavedlo ljudstvo pretirano pisanje v „Soči“ za minolih dnij? Lahko je zavesti nerazsodni narod, da se spozabi v tem in onem pogledu, treba je vreči le par zlobno izmišljenih fraz v javno glasilo, katere fraze smatra priprosto občinstvo za sveto resnico — a kaj so posledice temu? Zaporji, globe, razkačenost — demoralizacija! Kdor zna narod voditi pravo pot, oni ga ne bode zavajal v nestrpnost, da se spozablja, marveč ga bode znal odvrčati od zlih posledic nepremišljene strasti. To naj bi si zapomnili vsi oni, ki menijo, da se s časnikarskim šušmarjenjem in izkoriščanjem najmanjše malenkosti za združbo javnosti koristi slovenskemu napredku.

Da bi prepričali te in take nasledke za naš narod na Goriškem, radi tega smo izključili od narodnega vodstva ljudi, ki so hoteli iz javne razburjenosti kovati kapital za svojo korist, čast in oblast. Sicer smo še hvala Bogu o pravem času zatrli iskro, ki bi bila lahko zanetila uničujoč požar na naši narodni posesti; toda že z ozirom na to smemo reči, da smo rešili narod, še ne pogubljen, a da smo ga rešili iz propasti, ki je nanj čakala.

Tako je molil, a Zen mu ni še izpolnil želje, vzel mu je sicer dar, a pomnožil muke. Ko so končali daritev, pripravili so si obilen obed. Potolazivši si hrepenenje po jelu in pilu, velel je. Agamemnon glasnim klicarjem, naj pozovejo v boj dolgo-lase Ahajce. Slušali so klicarji, in začeli so se hitro zbirati narodje. Vojskovodje so te-kali okrog in razvrščevali narode, a žnjimi je bila plavooka Atena; nesmrtni ščit držeč v roci, je tekala mej narodi sem ter tja, vspodbujajoč je k hrabrosti, da se ne-trudno bore v boji. In vsem je bilo takoj ljubše, vojskovati se, nego vrniti se na ladjah v milo domovino.

S tega stališča smemo reči, da praznuje naš narod na Goriškem praznik vstajenja, krepak in ne poražen, zmožen nadaljevati močno borbo proti tujstvu in ne pohabljen po dolgotrajni muki in prevarah.

Ta zavest je za nas vzradostljiva, v tej zavesti se veselimo z narodom dvojno letošnje Velikanoči, ker se veselimo v prepričanju, da se je zavedel narod svoje prave sreče, kateri se ne odpove nikdar.

Interpelacija

državnih poslancev prof. Spinčić-a in tovarišev do ministerskega predsednika dr. vit. Koerberja, stavljena koncem zadnjega državnoborskega zasedanja glede

ravnopravnosti na Primorskem.

Radi rabe jezikov od strani političnih ter drugih c. kr. oblasti v Primorju v občejanju s tamošnjimi hrvatskimi in slovenskimi strankami je bilo že dosti pritožeb, tudi v državnem zboru.

V XV. sesiji državnega zbora — da ne grem še dalje nazaj — pridruživši se: interpelaciji prvopodpisanih poslancev od 30. marca 1898., odgovoru njeg. ekscel. takratnega ministerskega predsednika in voditelja ministerstva za notranje reči od 21. aprila 1898., ter drugi interpelaciji prvopodpisane od 6. maja 1898., — sta oba današnja prvopodpisana stavila do njeg. eks. takratnega ministerskega predsednika dne 4. in 18. 3. interpelacije ter sta dobila odgovor na jedno 9. decembra 1898.

Dotična interpelacija zadeva sicer le en slučaj: v odgovoru na njo pa se povdarja neka na c. kr. namestnika naslovljena ministerska naredba od 29. sept. 1898. št. 6682 M. I., po kateri je bilo naročeno c. kr. namestniku, odrediti potrebno, da se v prihodnosti izdatno odpomore vsaki opravičeni pritožbi gledé na rabo hrvatskega, oziroma slovenskega jezika v službenem občejanju, ter da se je držati v vseh odnošajih temelja, po katerem imajo oblasti v notorično hrvatskimi ali slovenskimi strankami in občinami uradovati v hrvatskem ali slovenskem jeziku: in druga od 5. novembra 1898. št. 8272/M. I., po kateri se odreja najtočnejše izpolnjevanje direktiv, podanih

Kakor gori pogubni ogenj po neizmer-nem gozdu na pogorskih vrhovih, in daleč tja se sveti plamen: tako se je vzdigal skozi zrak svitli soj njih orožja, ko so korakali, in segal je do visokega neba.

In kakor letajo nebrojni tropi krilatih ptičev, gosij, žrjalov ali dolgovratnih lobodov po azijskem polju okoli kajstrovih vod, sedaj sim, sedaj tja, ter veselo bijejo s perotmi, in se slednjic z velikim šumom spuščajo na tla, da zemlja bobni: tako so se vsule nebrojne tolpe Ahajcev od ladij in šotorov na skamandrovo ravnino, in strašno je grmela zemlja pod nogami mož in konj. Ko so se postavili na cvetni skamandrov ravnini, bilo jih je toliko, kolikor je listja in cvetja spomladi.

Kakor brenče nebrojni roji gostih muh v poletnem času po goveji staji, ko so posode polne mleka: toliko je bilo na ravnini Ahajcev, hrepenečih, zmrvti Trojancev.

Kakor lahko ločijo kozarji kozje črede, ko so se pomešale na paši: tako so vrejali vojskovoji Ahajce tu in tam, da bi šli v boj, mej njimi poglavar Agamemnon, v obeh in na glavi jednak gromovniku Zenu, ob pasu Areju, a na prsih Pozejdonu. Kakor je bik najlepša žival v vsej čredi in se odlikuje mej zbranimi kravami: tako se je odlikoval ta dan Agamemnon izmed vseh junakov. (Konec.)

PODLISTEK.

Zen pošlje Agamemnonu poguben sen. Agamemnon skuša narod.

Tako je govoril Odisej, in glasno je odobral ves narod njegov govor, da je odmevalo od ladij. In spregovoril jim je Nestor: „Za boga, kakor neumni otroci govorite v zboru, kojim ni do bojnih del. Kaj naj bode iz naših pogodb in priseg? V ognji naj zgore vsi naši sklepi, vsi naši sveti, vse žrtve in vse obljube, kojim smo zaupali, kajti sedaj se prepiramo le z besedami, in ne moremo najti rešila, dasi smo uže dolgo tukaj. A ti, Atrid, ostani slej kakor prej pri trdnem svojem sklepu, bodi voditelj Ahajcem, in pusti te, jednega ali dva, naj gredo z bogom domov, še predno zvedo, ali je Zenova obljuba laž ali ne. Jaz trdim, da nam je Zen obljubil srečno vrnitev oni dan, ko smo odjadrali od doma. Zato naj nikdo ne sili domov, dokler ne maščujemo Heleninih solz in stokov. A če želi kdo vse-kakor, vrniti se domov, zgrabi naj le brzo ladijo, da pred drugimi zapade smrti in usodi. Dej, poglavar, slušaj me! Ne bode nespametna beseda, katero ti spregovorim. Loči vso vojsko po rodovih in plemenih, da bode pomagalo pleme plemenu, rod rodu! Tako bodeš videl takoj, kdo je strahopetnik izmed voditeljev in izmed narodov, a kdo

poprej upravnim oblastim z ozirom na jezikovno vprašanje.

Navzlic prej omenjenemu odgovoru nj. eks. gosp. minist. predsednika in voditelja ministerstva za notranje reči od 21. aprila 1898., v katerem je rečeno, — „da v Istri kakor tudi na sploh v vsem ozemlju, spadajočem pod namestništvo v Trstu, se politične oblasti držé načela, da se reši vsaka vloga v onem jeziku, v katerem je sestavljena“ — katera trditev pa je bila v vseh omenjenih interpelacijah, zlasti v oni od 6. maja 1898. z nešteti dokazi pokazana kakor neresnična ter kakor neodgovarjajoča dejstvom — in navzlic obema navedenima ministerskima naredbama je še vedno čuti takih pritožb, dá, so celó politične okrajne oblasti, ki sploh ne uporabljajo hrvatskega jezika s hrvatskimi strankami.

Tu nekaj izglede iz najnovejšega časa: Prečastiti župni urad Topolovac (recte Topolavac) je dobil na eno svojih imediatnih vlog na c. kr. ministerstvo za notranje reči, ki je bila pisana hrvatski, od c. kr. okr. glavarstva v Poreču od 26. febr. 1900. št. 1332, odgovor v nemškem jeziku. Občina Kastav, čisto hrvatska občina, ki se poslužuje v vradovanju vseskozi hrvatsčine, je bila v nekem dopisu c. kr. okr. glav. v Voloskem od 28. febr. 1900., št. 3161, povabljen, naj odgovori na neki odlok c. kr. okr. glav. v Voloskem 24. febr. 1900 št. 3871 IX., in pridejan v prepisu v nemškem jeziku, kar je bilo jednako nemškemu dopisu c. kr. okr. glavarstva, in s čemer se je c. k. okr. glavarstvo hotelo v tem slučaju kakor to in druga v drugih slučajih, izogniti svoji dolžnosti: posluževati se jezika strank.

C. kr. davčni urad na Krku je dne 12. febr. 1900 št. 1209/1899 na nemško-italijanski tiskovini podal povabilo v italijanskem jeziku na upravo cerkve v Baški, to je na stranko, ki se poslužuje znano vseskozi hrvatskega jezika ter v kraj in občino, ki je čisto hrvatska in v davčni okraj, katerega davkoplačevalci so po večini Hrvatje.

Od c. kr. davčnega urada v Sežani, ki uraduje za popolnoma slovenski davčni okraj, je dobil poznati slovenski davkoplačevalec v poznatem slovenskem kraju Opčine dopis št. 65 čisto laškimi naslovom.

C. kr. okr. sodišče v Motovunu je razposlalo dne 15. febr. 1900. neki „Circolare“ na voditelje matrik le v italijanskem jeziku, čeprav je v tem okraju največ Hrvatov, in so voditelji matrik ali Hrvatje ali taki, ki znajo hrvatski ter morajo rabiti hrvatsčino.

Na podlagi tega in gledé na okolnost, da ne pomagajo nič tudi najboljša poučila in navodila, ako se ne postopa proti tistim, ki se ne drže v zakonih utemeljenih napoliti, si dovoljujejo podpisani staviti do Nj. Eks. g. min. predsednika in vod. min. za notranje reči nastopno vprašanje:

Ali je Nj. Eks., gledé na pravice državljanov, zajamčene v drž. zakonih, in gledé na obe navedeni naredbi Njeg. Eks. g. min. predsednika in voditelja ministerstva za notr. reči od 29. sept., oziroma 5. nov. 1898, pripravljen odrediti, da se danes navedeni slučajji prouče, ter postopati po pravici in po zakonu proti onim, kakor tudi proti ostalim drž. funkcionarjem, ki doslej niso delali v smislu dolžnosti, ali ne bodo delali v prihodnje? —

(Poleg Spinčiča in Laginje je podpisanih še 20 poslancev).

Dopisi.

Iz Šmarij pri Ajdovščini 9. marca 1900. — V št. 37. narodno-napredne „lažitorbe“ toči nekdo britke solze (najbrže mače, op. dop.), češ, kako smo zanikerni. Iskal je sicer dolgo luknje, skozi katero bi mahnil, slednjic je pa le prišel s pomočjo Pr. I. do nje. Iz vsega dopisa veje neka prav demonična zavist in jeza. To pa zato, ker je res, da se tu pa tam snidemo v prijateljskih večerih po sklepu z dne 22. avgusta 1887. I. zato, da ni treba „inteligence“ hoditi po krčmah. Teh prijateljskih večerov se je pa večkrat vdeležil že marsikateri odlični mož. Kaj je dopisnik že pozabil?

Res je, da v dolgih zimskih večerih samo s pogovori začne presedati, zato se „inteligence“ pokratkočasi tudi s tarokom, in katerikrat se v ožjem krogu zavrti, za kar se pa nikdar ne bo vprašalo dopisnika dovoljenja, če se tudi še bolj zadira in

„gifta“. O kakih „kuharicah“, pa ne vemo ničesar. Če pa misli dopisnik tudi na „inteligentne“ soproge, potem pa že ima prav.

Res je tudi, da sta v zadnjem času dva uda iz te „inteligence“ izstopila, začela zahrbtno ruvati pri občinskih volitvah, a prav pošteno pogorela. Od tod jadikovanje in solze v dopisu „narodno-napredne „Soče“.

Res je dalje, da so društva potrebna, a pri nas, če je potrebno, je gotovo kmetijsko bralno društvo ali sadjarsko-vinarsko, ne pa „liberalno“ društvo, katero nameravajo nekateri zlorabiti v svojo korist.

Nas bi zelo veselilo in koristno bi bilo, da bi se napravil občinski vodnjak. Zakaj pa ni dopisnik prej apeloval na to?! Zdi se, da je nekdo umrl za žejo, ker mu niso hoteli dati toliko vode, kolikor bi hotel. Od tod ta želja in solze po vodnjaku.

Če po dopisniku napravljena nova liberalno-napredna (?) stranka pomete staro, kakor objublja v dopisu, se bo šele videlo, ko se obistini. Do takrat ostanemo pa le neverni Tomaži.

Res pa je tudi, da nismo nikomur podrepniki, tem manj pa kateri ženski. Med nami vlada pravo odkritosrčno prijateljstvo, in ker smo ravno tega pri nekaterih pogrešali, nam je zelo ljubo, da jih ni več med nami. Shajali se pa bomo, kakor smo se do sedaj, hlače bomo tudi mi sami nosili, in če koga lomi radi tega jeza in zavist, kaj moremo mi zato! Ne privoščimo mu pa, da bi ista komu škodovala.

Danes se je konstituiralo tukajšnje županstvo. Županom je bil zopet izvoljen dosedanji župan g. Franc Gruntar; podžupanom pa gg. Jožef Poljšak, Jožef Verč in Franc Kalin. Nadejamo se, da bode novi občinski odbor vrlo skrbel za pravi blagor naše občine.

Izpod Čavna, 11. aprila. Vendar enkrat! Rešeni smo vednega dvoma! Tako smo se razveselili, ko smo brali, da je deželni zbor sklenil in dovolil tistih 100.000 gld. za Vipavsko železnico. Zdaj menda ni več zadržka. Pri tem veselju pa nas je zgrabila jeza nad našim deželnim odbornikom. Toraj dr. Tuma je očital deželnemu glavarju, da je spremenil svoje mišljenje. Kot poslanec je leta 1892. zagovarjal Vipavsko železnico, a ko je postal deželni glavar, je zakrivil, da deželni odbor ni mogel dobiti tistih 100.000 gld. In ljudje božji! Ta sprememba pri dr. Pajerju je dr. Tumu zadosten razlog, da v zadnji seji deželnega zbora dne 7. aprila ni glasoval za Vipavsko železnico! Ta dan, to djanje si zapomnimo. Kedo je uplaval nanj?

Slišali smo, da pred sejo je zboroval znameniti izvrševalni odbor napredne(?) stranke, kateri je menda poklican, da daje smer dr. Tumovi politiki. Radi bi vedeli, ali takemu delovanju pritrjujejo sami zaupniki — gorjani, ali morda tudi zaupnik župana iz Ajdovščine? Ali je morda dr. Tuma glasoval na svojo roko brez dovoljenja svojih zaupnikov? Gospod urednik! Poizvedite in pojasnite nam ta uprašanja.

S Krasa. Neki kraški dopisnik je v „Soči“ št. 36 hvalisal „narodno-napredno“ stranko, njen program, ter loputnil po semeniških doktorjih, c. kr. profesorjih, uradnikih in drugih, ki so v kolu „Sloge“ „Gorice“ in „Primorskega lista“. Tedaj je hotel v malih izrazih mušketicirati vse svoje dobrotnike.

Teško, da je bil oni dopisnik skovan na Krasu, ker menim, da bi moral vsakršen kraški naprednjak sramovati se, tako pavšalni zaničevati duhovenstvo in drugo krščansko razumništvo. Bežite no se svojim hvalisanjem! Pristna resnica je: Gab. in Tuma sta hotela uničiti „Slogo“, zaviti vrat „Gorici“ in prezirati „Primorski list“, a ker jima to ni šlo gladko, prevzela sta narodne pomagače — kvasače. Tako je, g. dopisnik! Čemu pomagate izvestni kliki sramotiti duhovenstvo in drugo slovensko razumništvo? Mislite, da vas G. in T. više osrečita nego semeniška doktorja z drugim slov. razumništvom? Ne boš, Jaka!

Mi pravi slovenski rodoljubi moramo trdno stopiti na noge ter storiti konec ostudnim spletkam, katere provzročajo matadorji okoli „Soče“ z grdenjem duhovenskega stanu in drugih odličnih narodnih mož. Narodni krščanski možje! Ozivite „Slogo“, drugače Vas zamore nerodna napredna stranka uničiti. (Previdnosti sicer ni nikdar preveč, ali tako hudo pa vender še

ni! Op. ur.), kajti nova metla rada pometa ter želi Vas bacniti od pozorišča.

Vi vsi, katere obseva zarja krščanske zavednosti, katerim je pri srcu vsoda našega naroda, združite se, stopite v vrste stranke krščanstva in ljubezni, ki nas bo vodila po pravi poti, da postanemo močna četa majke Slave, delujoča pod okriljem vere v prosep narodnosti in občega blagostanja. Pokažimo, da se ne bojimo nepoklicanih „osrečevalteljev“, katerim je svet le svoj lasten „jaz“ in trebuh!

Politični razgled.

Cesarjevo potovanje v Berlin.

Naš cesar potuje prve dni meseca majnika v Berlin na obisk nemškega cesarja. Smoter potovanja je menda proglašenje nemškega prestolonaslednika, ki je dopolnil svoje 18. leto, polnoletnim. Spremljal bo cesarja vnanji minister grof Goluchowsky. Ako ima to potovanje tudi kako politično svrhu, se ne ve, vender, kakor je že navada ob takih prilikah, se razlaga v tem smislu po novicah lačnih časopisih. Nekateri listi trdijo, da obisk našega cesarja v pruski stolici hoče še bolj utrditi trovezo in izpodnesti upanje onim krogom, ki se nadejajo, da Avstriji toliko nevarna trozveza že enkrat ide rakom žvižgat. Morda pa vender ne bode tako hudo.

Ruščina na čeških srednjih šolah.

Na češkem deželnem zboru je stavil poslanec Šamanek predlog, naj bi se uvedla na srednjih čeških šolah ruščina kot obvezni učni predmet. Nemški poslanci so se kar zgržali nad takim predlogom — tako jim je pretresel mozeg in kosti. V imenu češkega veleposestva je pa izjavil grof Schönborn, da njegova stranka je sicer za ta predlog, a da naj se ga omeji samo na realke.

Položaj v Trausvalu.

Kakor vse kaže, Buri se ne izgubé kmalu upanja do zmage nad Angleži. Marshal Roberts, vrhovni poveljnik angleške vojske, je zabredel v precejšno zagato na svojem „potu v Pretorijo“. Od raznih strani ga oblegajo Buri in bati se mu je, da ga zadene maševanje zaradi njegovega nastopa nasproti vrlemu Cronjeju. Celih 14 dni se že nahaja v bližini Bloemfonteina in se ne more ganiti dalje, ker mu primanjkuje vsega: živil, konj za prevažanje topov in blaga po severnih oranjskih krajih, vode, obupal za vojake in pred vsem svežih in neutrujenih vojakov samih. Nasproti temu pa Buri često napredujejo. Pri Koornspruitu so vzeli Angležem 11 topov, 200 voz živil in streljiva, več vojnih načrtov in okoli 400 mož. Pri Reddersburgu 167 konjov in 424 pešcev ter pet topov na poti iz Smithfielda v Dewetsdorp. Okoli Reddersdorpja so se pa pridružili Burom tudi oranjski ustaši, ki so bili že prej odložili orožje ter so mesto angležke zopet razobesili oranjsko zastavo. Velika nevarnost za Angleže pa preti, ker se Buri v kratkem polaste železnice ob Bloemfonteinu in se tudi že najintenzivneje pripravljajo za napad na mesto Bloemfontein, kjer se nahaja Roberts z svojimi četami.

Nadalje poroča brzobjav, da se je pri Brandfortu bila velika bitka, v kateri je padlo deloma ranjenih nad 600 Angležev, a 800 je bilo ujetih. Burom je poveljeval general Dewet proti angleškemu maršalu Robertsu.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. — Konceptni vežbenik Aleksander vitez Bosizio pl. Thurnberg in Jungener je imenovan namestništvem konceptistom ter pridodeljen namestništvu v Trstu.

Smrtna kosa. — V sredo ob 11. uri zvečer umrl je pred. g. Jožef Poljšak, župnik v Prvačini, v 50. letu starosti po dolgi in mučni bolezni, potem, ko ga je zadela omenjenega dne ob 3. popoldne kap že četrtokrat. Pogreb bo v soboto popoldne ob 2½. Več prihodnjic. N. v m. p!

Umrl je v Mariboru prejšnji teden profesor in slovenski pisatelj I. Majcinger.

Za „Šolski dom“. Ravnatelj g. Križnič daroval 10 kron.

400 letnica smrti zadnjega grofa Goriškega. Naše čitatelje morda zanimiva, ako jim povemo, da je bilo včeraj 400 let, odkar je umrl zadnji grof goriški, Leonhard. Ker slavi baš to leto naša dežela 400 letnico pripadanja k deželam monarhije habsburške, ima ta vest z ozirom na omenjeno slavnost nekaj zanimivega.

V znamenju laži. (Glas iz občinstva.) Pravijo, da od človeka ni mnogo zahtevati, kajti napakam podvrženi smo nekako vsi — „kdor se čuti boljšega od mene, prvi kamen na me naj zažene“ je stari pregovor. Dobro. Do tu je vse prav! Toda, dasi smo vsi pred Bogom grešniki, mora biti pa vender posameznika dolžnost, da že v interesu človeškega dostojanstva skuša biti vreden stali nad vsakdanjo — grdobijo in se nalašč ne pogreza v ničvrednost. Ničesar na svetu ne zaničujem bolj, kakor zavedno lumparijo, te bi

se vendar moral izogibati vsakdo, komur že niso — strohneli možgani v glavi.

Sedanjšega goriškega boja med Slovenci se ne udeležujem, dasi so mi njega faze znane v najskritejša kota, marveč motril sem vse bolj previdno in neopažen. Dozdaj sem tudi molčal, da vidim, ali je možna breznost nekaterih krogov, ali ni možna: danes sem prepričan, da ni možna, zato sem si namenil te ljudi, ki plešejo „tari-telo“, ošehkavati z šibo, ki sem si jo vrezal v nekem še malo znanem grmu.

Za najboljšje znamenje, da propade Vam nasprotna stranka, ki je le „stranka“ par sebičnejšev, smatram, da ti ljudje delajo in si pomagajo z lažmi in laž ima kratke noge. Tako nerodno lagati menda zna malokter časopis, kakor laže „Soča“: vsaka številka, ki mi pride v roko, mrgoli jeznih lažnivih rotenj in pridušanj in je podobna nerodnemu težaku, katerega se je po služgi odpustilo iz službe in ki se hoče potem „maščevati“. To je popolnoma teška taktika maščevanja! Ljudje od „Soče“ in kolikor je taci, ki imajo še „Sočino“ megle potem očmi, pa tudi sami ne vedo, kako so zavozeni, ne vedo, da jih smehljajem opazuje okó treznega človeka, ki jih — pomiluje. Kdor se čuti krivega, si mora pomagati z lažmi in frazo in ker si „Sočani“ pomagajo z lažmi in frazami, je znamenje, da se čutijo krive. To mora posvetiti vsakemu, ki ima še kaj zdravega v sebi. Toliko za uvod.

— Vipavska železnica, furlanski tramvaj in „Sočine“ laži. Deželni zbor goriški je dovolil leta 1892. 100.000 gld. za nakup osnovnih delnic za Vipavsko železnico, 150.000 gld. za nakup enakih delnic za furlansko železnico in 50.000 gld. v isti namen za furlanski tramvaj.

To je dejstvo, ki stoji zapisano črno na belem v zapisniku dotične deželnozbornice seje in katero je dobro znano dr. Tumi. 50.000 gld. za furlansko železnico je bilo že izplačanih, t. j. kupilo se je za toliko svoto osnovnih delnic. Za Vipavsko železnico pa stvar ni šla tako gladko. Dežela sama ni imela na razpolaganje toliko denarnih sredstev, a denarni zavodi, v prvi vrsti naš mont, so postali glede posojila drugačnega mnenja, dočim je namreč za nakup osnovnih delnic za furlansko železnico posodil deželnemu odboru 50.000 gld., ne da bi bil za to izrecno pooblaščen od deželnega zbora, je zahteval pri naprošenem posojilu za Vipavsko železnico poprejšnjega privoljenja deželnega zbora. Tako postopanje goriškega monta je sicer še precej čudno ali naš namen ni, da bi se danes s tem nadalje pečali.

Povedati smo le hoteli, da so se pravilno ali nepravilno tako zasukale stvari glede Vipavske železnice, da je moral deželni zbor izrecno pooblastiti deželni odbor, da sme isti v ta namen najeti 100.000 gld. Italijani ne bodi leni, so pa tudi skrbeli, da ne bode treba drugikrat in nalašč za furlanski tramvaj jednakega pooblastila iskati pri deželnem zboru — so spravili vse skupaj pred deželni zbor. V sobotni deželnozborni seji ni šlo torej za drugo, nego da se pooblasti deželni odbor, da sme najeti posojil za že dovoljene kredite. Vse to je torej dobro znano vsem, ki se pečajo z deželno našo upravo, a posebno pa dr. Tumi kot deželnemu odborniku. Ali vender dopušča on, da njegovo glasiló „Soča“ opetovano slepi nevedno ljudstvo ter je hujska proti poslancem, češ, da so dovolili Italijanom novih 50.000 gld. Kaj pravi k temu tržaška „Edinost“, je li to „visoko“ ali „nizko“?

V isti sobotni deželnozborni seji so glasovali za predlog, naj se deželni odbor pooblasti, da sklene pogodbi za posojila za 100.000 in za 50.000 gld. za nakup osnovnih delnic za Vipavsko železnico in za furlanski tramvaj, vsi poslanci razum dr. Tume. A „Soča“, ki je glasiló dr. Tume, trodvratno laže, da sta proti temu predlogu glasovala tudi poslanca Muha in Gabersček in to s „plemenitim“ namenom, da hujska proti ostalim slovenskim poslancem. Je-li to „visoko“ ali „nizko“? Hic Rhodus, hic salta, tržaška „Edinost“! Govori, ako si si še ohranila poštenje!

Nizko — jako nizko! Tržaška „Edinost“ je že zopet prišla na dan z „nizkostjo“ nasproti „Gorici“ in to zdaj radi tega, ker smo jej dali ukor radi utikanja v stvari, katerih ne umeje — ali jih hoče umeti — napačno.

Predno pa se je z nova vsedla na sodni svoj stol in nam vrgla v obraz novo frazo o „nizkosti“, bila je njena dolžnost, da opraviči prej svojo „visokost“ glede onega prvega slučaju; — ker pa se je tedaj na naš odgovor skrila kakor polž v svojo lupino, ko ga prineseš — na solnce, nam je le v dokaz, kake barve je ono pero, ki daje „ton“ v glasilu tržaškega političnega društva „Edinost“.

„Edinost“ zatrja onim ljudem, ki verujejo v njeno poštenje, da je dobila ono vest, okoli katere se suče ta najnovejša zadeva, iz Gorice in da je ni „prepisala“ iz „Soče“. — No, to je prav verjetno, da jo je „dobila“! Toda te stvari že poznamo, ki so le za ljudi, ki „Edinosti“ verujejo. Mi le vemo, da je najprej „Soča“ se oplazila ob naše poslance, za tem pa je v istem smislu pisala tudi „Edinost“, katero

notico pa je brž ponatisnila „Soča“. Ta „tehtel-mehtel“ mej „Sočo“ in „Ed.“ je že kaj starega. Naj toraj zatrja „Edinost“, da so njene besede veljale vsem poslancem, mi pa smo prepričani, da so veljale le onim, katerim je veljala tudi „Sočina“ notica in na katere sta baje „jezna“ Gabršček in Tuma. Nam bi ne smelo biti znano, kake tajne simpatije vežejo glavne osebe v uredništvih „Soče“ in „Edinosti“, potem bi verjeli na razna zatrjevanja te vrste, tako pa smo si že večkrat stavili vprašanje: ali je glavna oseba v listu „Edinost“ kako drugače udeležena na podjetju „Soče“, dajavljiva tako neprikrito antipatijo nasproti „Gorici“, da je celo delovala na to, da lastnik kavarne „Commercio“ v Trstu izključi naš list, ali pa izostanejo iz kavarne somišljeniki onega gospoda? Morda bode „Edinost“ rekla, da je tudi ta naša opazka — nizka, a vprašamo jo, je-li morda — visoko, liberalno in plemenito: početje onega gospoda proti našemu listu v kavarni „Commercio“? Ako bi bil kdo kaj takega storil proti „Edinosti“, najbrže bi bilo hrupa o „nizkosti“, ki se — valja globoko pod Vani. Tu seveda nastane vprašanje o vrednosti onega ali drugega glasila. „Edinosti“ je naš list „nevredno glasilo“ naših poslancev. In vender se ne spominjamo, da bi bil naš list tako grodo blatil in napadal koga, kakor je to storila že o mnogih prilikah „Soča“ nasproti njej neprijetnim osebam naše stranke. Ti napadi so bili tako ostudni in subjektivno zlobni, da so priznavali sami „Sočini“ pristaši, da so bili nedostojni in burškostni, kaj pa je storila „Edinost“ o priliki teh napadov in psovani? Ona, ali „Oni“ v „Edinosti“, ki si domišlja pravico vihleti „takt štok“ nad vsem slovenskem časopisjem — „Edinost“ je na te „Sočine“ nedostojnosti enostavno — molčala! Že s tem slučajem je dovolj označena vrednost „Edinosti“, oziroma onega glasu, ki daje „ton“ v listu. O tej toliko samohvaljeni vrednosti bi zamogli še marsikatero reči, toda za danes ne več.

Zdaj pride na vrsto Istra in duhovščina. Na samohvalo „Edinosti“, koliko žrtvuje ona za Istro, (kajti „Edinost“ še vender ni — Trst) ne bomo odgovarjali družega, kakor da — lastna hvala ne — diši in že zadostuje pregovor: kogar ne hvalijo drugi, hvaliti se mora sam. Le to omenimo, da je v Gorici (ne samo „okolo“ „Gorice“) več ljudi, ki dobro poznajo razmere v Istri, ki pa ne vedo povedati o posebnih gmotnih blagih „Edinosti“ za one kraje, kjer so živeli, dasi so oni kraji slovanski in potrebni podpore. Glede naročnikov na „Edinost“ v krogih duhovščine (seveda tudi istrske!) postrežemo lahko „Edinosti“ z njeno lastno izjavo pred meseci, ko je pisala, koliko je izgubila naročnikov v času, ko se je borila proti dr. Mahničju itd. Ali je obžalovala tu materijalno izgubo, ali morda tudi izgubo svojega ugleda v krogih duhovščine, ali oboje, to je nam vsejedno. Od onega časa je res spremenila svojo obliko o pisanja v toliko, da jej danes očita „Sl. Narod“ (ne „Soča“) „klerikalstvo“, toda vse drugo je ostalo — pri starem.

Anonce. Mi ne zavidamo uprave „Edinosti“ radi oglasov, reči smo hoteli, in tudi izrekli z našo opazko le to, da — „svoji vlečejo k svojim“. Naš list, ki je v Gorici, ni dobil omenjenih anone, dobila pa jih je „Edinost“, ki je v Trstu, s tem je rečeno v tej zadevi vse.

Naposledj zatrdimo „Edinost“, da jej je popolno prosto, da piše „o hišah, ki stoje ob cesti“, toda skuša naj, da se v vsakem pogledu vsaj premaguje, da ne bo uzroka dvomiti na njeni nepristranosti in odkritosrčnosti.

Na zaključku svojega odgovora se „Edinost“ pritožuje, da je v Slovincih zunaj tržaških mej premalo ukupnosti s tržaškimi Slovinci in da se zlasti „Gorica“ ni brigala za „gigantsko borbo“.

Tu si drznemo v imenu vseh Slovincov izjaviti, da je ukupnost s tržaško „Edinostjo“ postala skoro nemogoča stvar. Ukupnost, kakoršno si misli „Edinost“, ukupnost pod njenim poveljstvom je naravnost nemogoča. Kajti ni nam znano, da bi bila Slovenija ooblastila „Edinost“ z nadzorstvom nad vse slovensko časopisje.

Ako bi pri „Edinosti“ sploh veljala kaj kaka druga beseda, bi jej dejali to-le:

Le polovičarsko znanje se utika v vse, le polovičarsko znanje oponira vsemu, kritikuje vse.

A „Edinost“ bi storila dobro, da manj dela za se reklamo z vednim zadiranjem v druge in posveti večjo, ako že ne vsjo pozornost tržaškimi razmeram, kjer ima dela čez glavo... Uvažuje naj pregovor: kdor hoče biti povsod, ni nikjer in kdor hoče storiti vse, — ne stori ničesar.

„Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“ bo imelo svoj letni občni zbor v nedeljo 22. aprila ob 2. uri popoldne pri Katarinju na Goriščeku z dnevnim redom, kakor ga določujejo društvena pravila.

Vabilo. V zmislu §. 7. drž. zak. št. 134 iz l. 1867 bo 19. t. m. ob 11. uri predpoldne v prostorih „Slovenske čitalnice“ v Gorici ustanovni zbor društva slovenskih veleposestnikov. Dnevni red: 1. volitev odbora t. j. predsednika, 6 odbornikov in 3.

namestnikov. 2. morebitne razprave o rečeh po §. 8 dr. pravil.

Opazka: Gg. veleposestniki, ki želijo pristopati društvu, naj se prijavijo osnovalnemu odboru še pred občnim zborom.

Osnovni odbor društva slovenskih veleposestnikov.

Občni zbor „Goriške ljudske posojilnice“ bode dne 29. t. m. ob 9. uri predpoldne v prostorih „Slovenske čitalnice“, na kar uljudno opozarjamo svoje cenjene čitatelje.

Za novo cerkev v St. Andrežu položé prihodnji torek predpoldne slovesno temeljni kamen; ti slavnosti bo prisostoval tudi Nj. Eminenca kardinal-knezo nadškof dr. Missia. Nova cerkev se bo zidala na prostoru prejšnje cerkve, katera je bila za občino veliko pretesna. Slovesnosti se vdeležijo korporativno standreško starašinstvo, vsi občani in gotovo tudi velika množica iz sosednih občin, kakor tudi iz Gorice.

„Hranilnica in posojilnica“ v Mirnu pri Gorici, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Iz poročila za drugo upravno leto 1899. je razvidno, da je posojilnica deležna vseh postavnih olajšav, ter je član „Zveze kranjskih posojilnic v Ljubljani“. Pristopilo ji je tekom računskega leta 32 zadržnikov, izstopil je 1, torej s sklepom računskega leta 115 članov. Promet je bil naslednji: sprejemov gl. 26.021.96, izdatkov gl. 25.594.62, skupaj gl. 51.616.58. Hranilnih vlog se je vložilo gl. 13.077.28, vzdignilo se je gl. 3.100.74, skupaj gl. 9.976.54. Stanje koncem leta 1898. gl. 4.997.31, kapital, obresti koncem rač. leta gl. 448.10, torej stanje hranilnih vlog sklepom rač. leta gl. 15.421.95. Vloge se obrestujejo z 4 $\frac{1}{2}$ % in se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud posojilnice. Posojil se je dalo gl. 12.620.—, vrnilo se je gl. 3.179.10. Stanje koncem leta 1898. gl. 6.921.20, vseh posojil vkup konec leta 1899 gl. 16.362.10. Čistega dobička je 57 gl. 68 $\frac{1}{2}$ kr, ki se dene v rezervni zaklad, ta znaša 108 gl. 99 kr.

Iz Volčjega grada smo prejeli od kmečke roke te-le vrstice:

Bil je že skrajni čas, da nam je Bog poslal nekoliko solca. Da bi le hotelo delj časa razlivali svojo dobrodejno moč na naša polja. Vsled zaporednega dolgotrajnega dežja nam je zaostalo vse polno dela in sami ne vemo, česar bi se poprej lotili.

V Komnu smo imeli sv. misijon, katererega se je udeležilo vse polno ljudstva iz bližnje in daljne okolice.

Naše bralno društvo si bo najbrže v kratkem času premislilo, ali bi ne kazalo izbaciti iz njega „Sočo“ in „Primorca“. Čemu naj bi si mi kvarili dobre in zdrave zelodce s tako gnjilo hrano?

Občinski in drugi stroški rasejo pri nas od dne do dne. Dohodki se pa vsled slabih letin pri nas vedno manjšajo in sami ne vemo, kako bomo zamogli vse te stroške premagovati, ako pojde tako dalje. Naša občinska uprava bi morala paziti, da bi imele posamezne katastralne občine od občinskih dohodkov več koristi, nego nekateri zasebniki.

Tako n. pr. je donasal leta 1899. občinski dac le 80 gl. v občinsko blagajno, če tudi je bilo lansko leto v tem pogledu bolje nego je letošnje, ko donasa občinski dac 135 gl. Seveda, trebalo je moža, ki je nekoliko podrezal. Je pa tudi žalostno, da so zakupniki, ki so prevzeli pobiranje daca, kakor so se hvalili sami, imeli 150 gl. dobička, a občina je dobila le 80 gl. Torej nekoliko več previdnosti tudi v tem pogledu ne bi škodovalo.

„Gorica“ je priobčila pred kratkim dopis iz Jablanca pri Komnu, s katerim se mi vjemamo popolnoma. Stranki, ki je zdaj na čelu občinske uprave, seveda ta dopis ni ugajal. Ali da je baš peka poslala v boj proti dopisniku „Gorice“, se je stranka najbolj označila sama sebe. „Soča“ je namreč priobčila nek dopis iz Komna, pod katerim stoji podpisan A. Š. starašina. Dopis je popolnoma podoben možu, katerega pa ni spisal sam, ter ga je mogoče prepisal po navodilu pravnega konzulenta komenskih „naprednjakov“. Najnepravilnejše pri celem dopisu pa je in ostane, da stoji pod njim že poprej navedena šifra A. Š. Kdo naj bi „baciliral“ s pekom?!

Prazen strah. Pišejo nam iz Jablanca: V soboto dne 7. t. m. se je raznesla po Komnu vest, da se je odvezal v Jablanec bek in da je divjal po „Sočini“ dolini. V nedeljo so pa povedale neke ženske, da se ni odvezal bek ampak — komenski pék.

Zandamerijska nova pokrivala. Kar poročajo „Sl. Narod“, smo čuli od več strani že tudi mi — namreč o mizeriji, katero provzročajo „pikelhaube“ nosilec iste.

Naši zandarji so imeli poprej lepe klobuke s peresnim grmom, ki so jih krasili in jim dajali neko dostojanstvo, ti klobuki so tudi varovali zandarja, ki mora ob vsakem vremenu biti na prostem v dežju in snegu, da mu ni teklo za vrat, a po „pikelhaubi“ lije mu za vrat in po nosu in provzroča velikih neprijetnosti. Po leti pa ti pruski lonci popokajo od vročine, da jih je smešno videti. „Pikelhaubo“ je naša vojna uprava dobila iz Prusije in s tem pokazala, kakor da hoče po vsej sili poprusiti vse, kar doseže. Odveč smešno je že, da nosi avstrij-

ška državna policija pikelhaubo, zdaj morajo nositi ta Bismarckov lonec še zandarji in naposled ga menda dobi še vojaštvo. No, pa saj smo v znamenji — trozveze!

Deželni zbor istrski. Nekateri listi so poročali, da so se hrvatski in deželni istrski poslanci nekako pogodili z dež. glavarjem istrskim, dr. Campitellijem, ter da se udeležijo prihodnjega deželnozbornega zasedanja za Istro. Tržaški „Piccolo“ pa pravi, da je izvedel na pristojnem mestu, da ni nič resnice na omenjenih poročilih; omenja pa, da bode sklican istrski dež. zbor na prihodnji četrtek in sicer ne v Poreč, kakor se je poprej govorilo, marveč v Koper, v Koper pa zato, ker se nadaje vlada še vedno, da se hrv. in slov. poslanci venderle udeležijo zasedanja, česar bi pa nikakor ne storili, tako piše „Piccolo“, ako bi se dež. zbor sklical v Poreč. Nam se dozdeva, da se ta nada visoki c. kr. vladi težko izpolni.

Slovensko pravicoljubje. Dr. Matko Laginja je podal nov sijajen dokaz Italijanom, kako izborno bi izhajala v Istri oba naroda drug poleg drugega, ako bi bilo Italijanom za to, da vlada v deželi mir in blagostanje, ne pa boj in siromaštvo. V Vodnjanu je ustanovil kreditno društvo, čegar prvi občni zbor je bil dne 9. t. m. V Vodnjanu je skoro izključno latinsko prebivalstvo in potrebam tega ljudstva je priredil dr. Laginja potrebno posojilnico. Društvo je registrovano pri rovinjskem sodišču pod imenom „Cassa rurale — Dignano“ in ima že 370 zadržnih delnic. — Česar svojem Italijani sami niso storili, storil je zanje Hrvat Laginja. Vidi se, katera politika vlada v Istri: — politika dobrožitja signorov na račun kmeta. Ni čuda, da tudi latinski kmet Istre raje vidi dr. Laginjo, nego svoje „dobrotnike“!

Potres. Dne 8. t. m. je bil potres v Novem Mestu na Dolenjskem, ki je trajal nekaj čez eno sekundo. Sunek je prišel od juga in šel proti severu.

Žena utopila se je mesarju Francetu Selaku v Celju. Uzrok samomoru so najbrže domače razmere.

Ustrelil se je finančni konceptni praktikant Beno Bilgeri v Mariboru, uzrok je bila neozdravljiva bolezen.

Samomor radi Joubertove smrti. Na Dunaju je živel nek 17 letni pekovski učenc, ki je bil tako navdušen za vrhovnega poveljnika Burov, da po smrti istega ni hotel več živeti in se je 2. t. m. šel obesiti na kljuko. — Fant bi bil bolj storil, da se je navduševal za zemlje, nego za politiko.

Povodenj. Brzjavni poročajo iz Češke, Moravske in Ogerske, da so vsled velikega deževja nastale ogromne poplave v nekaterih tamošnjih krajih.

Tudi v dunajski okolici je vsled izstopa Donave nastala povodenj.

Udiranje zemlje. Iz Ravnice na Češkem brzjavlja v Prago tamošnji okrajni glavar, da se je dne 10. t. m. zvečer v vsi Klapa vsled sesedanja zemlje posulo šest hiš, a 14 da jih je še v nevarnosti. Zemlja na onem kraju se pogreza vsled podzemskih peščenih plasti po znotranjih vodah.

Listnica uredništva. Č. g. M. Š. v Čezsoči: Poslano oddali na pristojno mesto. Drugim gg. dopisnikom: Prihodnjič!

* Dva pisatelja samomorilca. Na Dunaju sta se hotela v soboto večer pisatelja Hugon Astl-Leonhard in Fric Lemmermayer skupno umoriti. Astl si je vpricho prijatelja prerezal vrat ter bil takoj mrtev, Lemmermayer pa si je prerezal žile na rokah ter se tako le težko ranil. Prijatelj sta pustila pismo, v katerem naznanjata, da gresta v smrt zaradi melanholije. Astl je bil 30 let star in oženjen; bavil se je z modroslovjem ter spisal kot glavni urednik lista „Im trauten Heim“ več povestic in pesmij. Lemmermayer je 43 let star in samec. Spisal je več literarnozgodovinskih del in zaloigro „Samson in Dalila“. Astl si je skušal že lani v novembru prerezati vrat, a takrat se mu samomor ni posrečil. V soboto pa si je prerezal vrat popolnoma. Oba pisatelja sta bila duševno nenormalna in prenapeta. Znamenje časa!

* Aktuvalna drama. V nekem pariškem predmestnem gledališču igrajo dramo „Buri“. Prvo dejanje kaže ljudski shod Burov, kateremu se je sporočil ultimat Anglije. Drugo dejanje se vrši na bojišču. Angleški generali so nesložni in Buri napadejo in zasede nepripravljeno angleško vojsko, jo pobijejo ter zapoje zahvalno himno. Tretje dejanje kaže tragičen konec junaškega desetletnega burskega dečka. 4. dejanje predstavlja konec angleške moči v Južni Afriki. Maršal Roberts je premagan in ujet; predsednik Krüger naznani zbranim Buro, da sta burski republik prosti in neodvisni. Ta drama ima vselej velikanški uspeh. Ljudje se jokajo, smejejo, togote in vesele, da je podobno gledališče panju čebel.

* Kdor iznajde krmilo za zrakoplov, dobi poleg zaslužene slave še darilo 100.000 frankov. To nagrado je razpisal namreč neki člen pariškega aero-kluba. Ta mecen pa ne zahteva niti popolnega krmila,

ki bi moglo vzdržati trajno zrakoplov v do ločeni meri, nego je zadovoljen, ako opravlja krmilo svoj namen vsaj 11 klm daleč. Razpis velja za dobo 5 let. Potem vzame mecen svojih 100.000 frankov zopet v svojo blagajnico. Iznajdbeniki, na noge!

Narodno gospodarstvo.

Kmetijska društva.

(Dopis z dežele).

V „Gorici“ smo tam na jesen bili pričeli na dolgo govoriti o kmetijskem vprašanju ter smo bili prišli do sklepa, da Slovinci se moramo z večjo vneto pobrigati za prekorsno c. kr. kmetijsko društvo v Gorici, katero uživa velikih državnih podpor kot deželno društvo.

Navedli smo bili načine, kako bi bi bilo mogoče priti do večjega števila slovenskih družtenikov in s temi do primerne števila zastopnikov v osrednjem odboru.

Konstatirali smo bili resnici na ljubo, da naše c. kr. kmetijsko društvo je bilo kolikor toliko pravično tudi slovenskemu delu naše dežele, kljub temu, da je bila naša stran veliko premalo zastopana v društvu.

Iz št. 26. „Gorice“ pa smo zvedeli, da se tudi naši sodeželani druge narodnosti prizadevajo v svojem glasilu „F. O.“ doseči preustrojitev našega deželne c. kr. kmetijskega društva.

Slovinci se potegujemo za preureditev društva, Lahi tudi. Mi težimo po večji udeležbi od naše strani z namenom, da bi društvo potem še uspešneje delovalo v povzdigo kmetijstva, ki je podlaga blagostanju našega naroda. Laški sodeželani pa bi želeli preustrojitev društva po svojem političnem kroju.

Nameni se torej križajo popolnoma. Vsakdo mora priznati, da se ne smejo zanašati v deželno kmetijsko društvo politični nameni, ampak da v deželi z mešanim prebivalstvom je mogoče le dvoje: 1.) Ali mora ostati skupno kmetijsko društvo zvesto svojemu prvotnemu namenu, t. j. povzdigi kmetijstva na vseh koncih in krajih, v vseh panogah — pravično za obnarodnosti; ali pa 2.) da naj se deželno kmetijsko društvo razdeli na dva oddelka: slovenski in laški, katera bi bila povsem jednakovneljavna na vse strani, torej tudi na uživanje državnih podpor.

Glasilu naših sodeželanov druge narodnosti povemo torej koj sedaj na ves glas: Strinjamo se z mislijo o preuredbi deželnega društva v tem zmislu, da bi se njegovo delovanje razširilo na vse strani, da bi bilo obsežnejše, da bi blagodejnejše delovalo — na kmetijskem in gospodarskem polju in lena tem obsežnem polju — brez primesi politično-narodnostne zabele, katera bi takemu društvu le škodovali morala. Ne le Slovinci, ampak tudi Lahi imajo v tem zmislu še marsikaj storiti, da bi pripravili deželno kmetijsko društvo na vrhunec popolnosti.

Ako pa menijo Lahi zanesti tudi v to deželno društvo svojo nestrpnost z namenom, da bi tudi na tem polju gospodovali z državnimi podporami le sebi v korist in zanemarjali večino slovenske dežele, povemo jim, da takemu društvu obrnemo Slovinci hrbet, ter mu napovemo boj v toliko, da ne bode dobivalo nikakor podpore od države za celo deželo, a bi jo uporabljalo le Lahom v korist.

Hitro, ko bi hoteli Lahi, ki imajo v sedanjem odboru c. kr. kmetijskega društva večino, katera pa je pravična tudi nam, ker ji predseduje ekscelencja prof. Fr. Coronini, biti proti nam ter zanemarjati slovenski del dežele, hitro bi storili Slovinci vse mogoče korake, da to društvo ne bi dobilo podpore tudi za slovenski del dežele.

Želja slovenskega kmetovalstva je, naj se c. kr. kmetijsko društvo preustroji v toliko, da omogoči večje in sadonosneje delovanje. V slučaju pa, da bi nameravali Lahi preustrojitev društva v zmislu, označenem v njih glasilu, tedaj nam ne ostaja drugzega, nego da ustanovimo mi Slovinci svoje društvo v Gorici, kateremu bode naloga ista, kakoršno ima sedanje c. kr. kmetijsko društvo, katero bi s primerno državno podporo organizovalo krajevna in okrajna kmetijsko-gospodarska društva in zadruga po celem deželi.

Ako hočejo biti Lahi nestrpni proti nam, ne kaže nam drugega, nego delati na ločitev tudi na tem polju.

Organizacija slovenskega dela Goriške naše dežele nam ne bo delala preglavice, kajti v izgled nam bode služila c. kr. kmetijska družba Kranjska in njena gospodarska organizacija.

C. kr. vlado pa opozarjamo že zdaj na namene laških naših sodeželanov, izražene v njih glasilu. Ako pride do krize tudi v tem društvu med obema narodnostima, naj že zdaj ve c. kr. vlada, da krivde ni na naši strani, ampak na strani nestrpnih naših sosedov. Ako ima c. kr. vlada svoje oko na razviku tega vprašanja, bode lahko sodila takrat, ko bi prišlo do krize. Mi ne zahtevamo drugzega, nego pravico na vsej črti.

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je zaspal v Gospodu naš predragi brat, oziroma svak in stric, prečastiti gospod

Jožef Poljšak,

župnik v Prvačini,

v sredo ob 11. uri zvečer v 50. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previden večkrat s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb preljubljenega ranjkega bo v soboto dne 14. t. m., ob 2½ popoldne.

Pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Prvačini, dne 12. aprila 1900.

Žalujoči ostali.

Opravljalna številka: $\frac{E684/90}{10}$

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa od 6. marca t. l., opravilna številka gorenja, se proda dne 17. aprila 1900 dopoldne ob 11. uri o priliki semnja pri Sv. Luciji na mostu:

1. hišna, kuhinjska in sobna oprava, i glasovir;

2. štacunsko blago: jestvine, sukno, tkanina, bombaževina in železje;

3. prešiči, jenice, junci, krave, voli, 1 bik, 3 kobile ter raznovrstno kmetijsko orodje.

Reči se smejo ogledati navedenega dne na licu mesta.

C. kr. okrajno sodišče v Tolminu, oddelek II., 6. marca 1900.

Razglednic in voščil

zalogo nad tisoč vrst,

komad od 4 drobnice (vinarje) navzgor, 100 komadov pa od 3 kron navzgor in

molitvene knjige,

komad od 24 drobnice do 7 kron ima v Semeniški ulici št. 10 in se priporoča odjemnikom najuljudneje

G. Likar.

„Narodna tiskarna“

v GORICI,

ulica Veturini št. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v vseh oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, ki izhaja dvakrat na teden ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krome.

„NAROD“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici hiš. št. 23,

(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po ½ kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorazice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici hiš. št. 1. v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Naznanilo.

Podpisani si usoja uljudno naznanjati p. n. slavn. vojaštvu in drugemu častitemu p. n. občinstvu, da se v krojačnici vsled smrti

SIMONA ROSANZA

v vrtni ulici št. 8,

nič ne spremeni. Ta krojačnica je že 25 let na dobrem glasu, posebno odkar jo podpisani že več let samostojno vodi. Dopršil je tudi leta 1897. glasovito šolo za krojenje po Hoffmanovem sistemu na Dunaju, ter leta 1898. napravil izpit krojenja z odličnim vspehom na c. kr. obrtno-tehnološkem muzeju na Dunaju.

Trudil se bo tudi nadalje gospode naročnike v vsakem oziru najbolje postreči, ter se nadeja obilih naročil od p. n. vojaštva in občinstva.

V zalogi ima različno angleško in tuzemsko blago najbolje kakovosti.

Toplo se priporoča z odličnim spoštovanjem udani

Anton Krusič,

zet in naslednik pokojnega Simona Rosanza.

V Gorici, 28. marca 1900.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po ½ kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „šolskega doma“.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica h. št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago.

Knjige: molitvene, šolske in vpisne.

Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic,

računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Anton Pečenko

Vitna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča
pristna bela in
črna vina iz vi-
pavskih, furlan-
skih, briskih,
dalmatinskih in
isterskih vino-
gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 1 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.
Cena zmerne. Postrežba pošena.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo hiš. št. 5. Podružnica konec Raštela hiš. št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7 v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gospoda Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima
najelegantnejšo sobno
opravo, na katero se
še posebej opozarja
p. n. občinstvo!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnigovih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeških tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapcarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.